

פ ר ט י כ ל

מישיבה י"ח של ועדת הכנסת מיום שלישי, ט"ו תמוז תש"ט (12.7.49) שעה 8.40

י.	הררי - היו"ר	השחתפור:
פ.	אילניח - מפ"ם	
מ.	בן-עמי - ספרדים	
ד.	בר-רב-האי - מפא"י	
י.	בר-יהודה - מפ"ם	
א.	ג'רג'ורה - הרשימה הדמוקרטית נצרת	
ח.	כהן-מיגורי - חרות	
ש.	כ"ץ - חרות	
צ.	יהודה - מפא"י	
א.	מזור - החזית הדתית	
ע.	מימון - מפא"י	
הרב נורוק	החזית הדתית	
י.	סרלין - ציונים כלליים	
י.	קוסוי - מפא"י	
י.	שמחוני - מפא"י	
א.	שפטל - מפא"י	
ה.	קוק - חרות	

ז. גלוסקא - ההימנים - בזכות דעה מיעצת.

1. מכתבים שעברו מועדת המשנה לבקשות ופניות.

היו"ר מוסר על מכתב שנשלח לוועדת הכנסת בקשר לאנשים שהתאכזרו להודים במתנות ההשמדה ונמצאים כיום בארץ. אותם האנשים בשעה שנתפסים אינם יכולים להעניש היות ואין כל חוק בקשר לפשע מעין זה. בקשר לכך מזכיר היו"ר שבזמנו טפלה גם הסכנות בענין זה אבל ללא הנצאות.

י. בר-יהודה: מציע להעביר את הענין לשר המשפטים שיהיה אולי מעוניין לעשות משהו בנדון זה.

ברוב דעות הוחלט להעביר את הענין לוועדת חוקה, חוק ומשפט.

2. הצעה לסדר היום.

י. בר-יהודה: מבקש להעמיד כסעיף ראשון בסדר היום את נסיעת הנשיא לחו"ל. בשעתו, לאמר נסיעתו האחרונה של הנשיא לחו"ל נתבקש יו"ר ועדת הכנסת למסור לראש הממשלה, שר החוץ

י. בר-יהודה:

וועדת החוץ והבטחון הודעה מטעם סיעת מפ"ם שנסיעת הנשיא זהו אקט מדיני ממדרגה ראשונה ויש להודיע על נסיעתו תחלה לוועדת החוץ והבטחון, לפני הפרסום בצבור. מציע שנסיעת הנשיא צריכה להיות בהחלטת, או על כל פנים, בהסכמת הממשלה ובהודעה מוקדמת בוועדה הפוליטית של הכנסת לאן נוסע הנשיא, מתי והסבה לנסיעתו.

חברי הוועדה מסכימים להעמיד סעיף זה כסעיף ראשון

בסדר היום.

חומך בהצעת י. בר-יהודה ומאשר שכך נהוג בכל הארצות הפרלמנטריות.

הרב נורוק:

לדעתו על ועדת הכנסת לקבל הצעה זו ולהעבירה בצורה המלצה לוועדת חוקה, חוק ומשפט

צ. יהודה:

ד. בר-רב-האי: ברעה שיש כאן שני דברים נפרדים: א) ענין נסיעות הנשיא בכלל כפי שיקבע בחוקת היסוד; ב) המקרה הקונקרטי כעת. אם המדובר הוא על נסיעת הנשיא הנוכחית יש לבקש את ועדת החוץ והבטחון לבדוק את השאלה הזו.

י. בר-יהודה: מהצעה פרינציפיונית זו יש להסיק שהענין דורש

טפול דחוף ולאחר שהועדה המתאימה תחליט בדבר יצטרך הנשיא לנהוג לפי החלטה זו. מציע שיחד עם העברת הענין לוועדת החוקה - אם יוחלט שזו היא האינסטנציה האחרונה המתאימה - תמסר הודעה לראש הממשלה ולמשרד הנשיא שענין זה נדון בכנסת והועבר לדיון דחוף בוועדת החוקה.

י. הררי: מציע להשאיר את הענין לעת עתה בידי ועדת הכנסת,

- היות ונסיעת הנשיא אינה קשורה תמיד בוועדת החוץ

והבטחון ולעתים תצטרך לנדון בנסיעותיו ועדות שונות - ולבקש

י. הררי:

את החת-דעתן של ועדת חוץ ובטחון, וועדת חוקה, חוק ומשפט ורק לאחר שתקבל חוות דעתן של שתי הוועדות האלה תחליט ועדת הכנסת אם בעצמה תטפל בעניין או תעבירו לוועדה אחרת.

שואל אם הכונה היא רק לנסיעה זו או בתור עקרון.

ה. קוק:

סביר שהכונה היא לעקרון אבל בהחלטה מידיה כדי שחשפיע גם על נסיעה זו.

י. בר-יהודה:

מציע שבינתיים חודיע ועדת הכנסת, באמצעות יו"ר הכנסת, לנשיא ששאלה זו העמדה לדיון

ה. קוק:

בוועדת הכנסת.

מדגיש שבין כך הדבר נחון בידי הכנסת כי על הכנסת למנות ממלא מקום לתקופת העדרו של הנשיא.

י. הררי:

לדעתו אין נשיא המדינה נחון להחלטות ועדת הכנסת. אין הנשיא יכול לנסוע בלי הסכמת

ד. בר-רב-האי:

הממשלה, והממשלה אחראית לפני הכנסת. אומר שבזמן שידונו על העניין בוועדת החוקה יציע שם שעל הנשיא לקבל את הסכמת הממשלה לנסיעותיו, ואם לצאת מתוך מסקנה זו הרי בכלל/מקום לפני הנשיא המדינה אלא אך ורק לממשלה.

מבקש לא להפוך דברים פשוטים למסובכים. הנמוס

י. בר-יהודה:

האלמנטרי דורש שיודיעו לנשיא שדנים עליו ולא,

שלפתע פתאום, יקבל הודעה שהכנסת החליטה החלטה מסוימת בקשר לנסיעותיו

אין ועדת הכנסת יכולה לפנות ישר לנשיא המדינה,

צ. יהודה:

עליה לפנות לממשלה וזו תעביר את ההודעה לנשיא

אם תמצא זאה לנכון. מציע להצביע.

ברעה שוועדת הכנסת יכולה לפנות ישר לנשיא, אך

י. הררי:

י. הררי:

עלמנה לא לקבוע חקדים, מציג במקרה זה לפנות רק לממשלה.

פ. אילנית: אינה מבינה איזה קשר יש לממשלה עם הנשיא. הנשיא

נבחר ע"י הכנסת בלי כל קשר עם הממשלה, הממשלה

יכולה להתחלף והנשיא ישאר נשיא. לדעתה הכנסת - ע"י הועדה המתאימה -

צריכה להחליט בעניינים אלה ומציעה למסור ליו"ר הכנסת את התפקיד של

מסירת ההודעה לנשיא בדרך שתראה לו כמתאימה.

ה צ ב ע ה:

י. הררי - היו"ר:

בעד הצעת צ. יהודה להעביר את העניין

6 - בצרוף המלצה לוועדת חוקה, חוק ומשפט

בעד הצעת הררי שאין מעבירים לעת עתה את

העניין לשום ועדה אחרת ומבקשים את

חוות דעתן של ועדות חוקה, חוק ומשפט,

5 - וועדת חוץ ובטחון.

נתקבלה הצעת צ. יהודה להעביר את עניין נסיעת הנשיא

בצרוף המלצת ועדת הכנסת לוועדת חוקה, חוק ומשפט.

לדעתו אין כל טעם בדבר שועדת הכנסת תמסר לנשיא

י. קוסובי:

שהיא דנה בעניין. אם הנשיא נוסע בשליחות פוליטית

הממשלה מודיעה על לכך לכנסת. ואם אין נסיעתו פוליטית הרי אין זה

שייך לממשלה.

ה צ ב ע ה:

י. הררי - היו"ר:

בעד ההצעה להודיע לנשיא, באמצעות יו"ר

הכנסת, שבעיה זו נתעוררה באחת מועדות

7 - הכנסת

3 - בעד זה שאין מודיעים בכלל לנשיא

הנחלט שיו"ר הכנסת ימסר לנשיא, בדרך הנאותה ביותר,

ששאלת נסיעותיו נדונה בוועדת הכנסת.

3. משאלה ליו"ר הכנסת:

ה. קוק: מבקש להוסיף לסדר היום סעיף בקשר למשאלה

ליו"ר הכנסת ביחס לחפיקידיט שונים שהוא

ממלא. בעתונות מתפרסם מדי פעם בפעם שמו של יו"ר הכנסת בקשר

לנאומים שנשא או דברים אחרים, ולכן מביע משאלה ליו"ר הכנסת

החפיקידיט שבהתחשב עם האמצע העליון שהוא ממלא רצוי שמר שפרינצק יהיה רק

יו"ר הכנסת.

י. ברי-יהודה: מציע לה. קוק להפגש עם יו"ר הכנסת בשם

אמיעתו או לכתב לו מכתב ולהסביר לו את

משאלתו. לו הייתה זו הצעה לחייב את היו"ר אפשר היה לדרון בה,

אבל אין כאן המקום לדרון במשאלות.

ה. קוק: מצטרף שי. ברי-יהודה נפתח פרוש כה טכני

למלה "משאלה". אומר שבהתחשב עם כבודו

של יו"ר הכנסת לא הציע כל הצעה מחייבת ועומד על הנוסח שלו: "משאלה".

הוערה מסכימה לקבל את הצעתו של ה. קוק.

4. צלצול הפעמון לפני ההצבעה.

פ. אילנית: מפנה האת חשומת לב החברים לעובדה שיו"ר

הכנסת מזעיק את חברי הכנסת שאינם באולם,

ע"י צלצול הפעמון, רק לפני הצבעות מסוימות. מציעה להנהיג את

צלצול הפעמון לפני כל הצבעה.

הרב נורוק: חומך בהצעת פ. אילנית ומוסר שכך גם

נהוג בפרלמנטים אחרים.

א. מזור: מחנגד להצעה פ. אילנית והנמוק לכך הוא

החשש שהחברים יסמכו על צלצול הפעמון ויעדרו

מן האולם כל זמן הישיבה.

ועדת הכנסת
12.7.1949י. בר-יהודה:

שיטת הויכוח לפי סיעות הוצעה בויכוחים על עניינים מסויימים כגון: תקציב הבעת אי-אמון בממשלה וכו'. בעניינים אחרים מתחלק הזמן לויכוח לא לפי סיעות, אלא כל חבר נרשם לדבור. בכנסת קיימת לא רק אופוזיציה אחת - לו היתה קיימת אופוזיציה אחת רק היה הדבר קל יותר, אבל כאן, מצד אחד מופיעה הממשלה שאין מגבילים את זמנה בנאומי הסברה, והשובה ונאומי השרים באמצע הויכוח. מציעה שמפלגות הקואליציה תוותרנה על 25% מסמנן לטובת מפלגות האופוזיציה.

איו"ר הכנסת - י. שפרינצק: שאל את י. בר-יהודה אם תהיה גם אותה החלוקה

בין האופוזיציות הקטנות והגדולות.

י. בר-יהודה:

החלוקה בין המפלגות של האופוזיציה תעשה באופן

יהסי לפי מספר החברים בכל סיעה. אין כל צדק

במענה שמי שיש לו מספר יותר גדול של אנשים שבחרו בו, מותר לו לדבר יותר הרבה זמן. הצעתו זו מבוססת על העובדה שלמעשה מקבלים אנשי הקואליציה הרבה יותר זמן אלו יכוח וגם אחר-כך לא יקבלו פחות. לדעתו יש לתת לאופוזיציה יותר זמן לויכוח היות ולממשלה ישנה גם האפשרות להוכיח במעשים ולא רק בנאומים.

מ. בן-עמי:

טוען שבקואליציה צשמעים לעתים קרובות נאומים

אופוזיציוניים. לדעתו כל שיטת חלוקת הזמן

לפי סיעות אינה נכונה ומציע לחלק את הזמן לפי מספר אנשים בכנסת.

הרב נורוק:

טוען שבכנסת ממשיכים בנוהג שהיה קיים בקונגרסים

ובועד הפועל הציוני. בפרלמנטים שונים בכלל

אין הגבלות. מספר כי בעצמו פעם נאם נאום אובסרוקציוני במשך 5 שעות.

מציע שהיינה הגבלות אך לא לפי חלוקה בין הסיעות. אשר לשרים הרי להם

ישנה הזכות לדבר ולנאום בלי כל הגבלה. בקשר להצעה לתת לאופוזיציה יותר

כאופוזיציה.

זמן של חשבון הקואליציה, הרי לעתים קרובות גם הקואליציה מתנהגת

ועדת הכנסת
(12.7.49)

י. שפרינצק:

פונה לה. קוק בקשר למשאלה שהביע ומודיע

שאינן הוא זקוק לבקורת של מישהו על הוטעויותיו.

בישיבת הקונגרס היהודי ברכו היו"ר ומתשובה לברכה זו קט והודיע שם -
דבריו היו מכוונים רק לשם הודעה זו, ולא היה בדעתו לנאום - שהופעתו
בקונגרס זה היא אישית בהחלט וקשורה ביחסיו הקודמים עם הקונגרס היהודי.
אינו מעוניין שדבר זה יפורסם בצלומי הבזק בעתונות.

לדעתו שאלת הלוקה הזמן יכולה להסתדר ע"י

הסכם ידירותי. לא אמת היא שמחלקים את זמן הדבור בין קואליציה ובין
אופוזיציה - מחלקים את הזמן בין המסלגות שישנן. שניה הקואליציה היא
קואליציה לנקודות מסויימות, אבל היא איננה קואליציה לדבור והכנסת
מחולקת לשני חלקים: להחלטות ולהסברת הדברים. אנשי הקואליציה רוצים
להסביר את ענייניהם וכיצד הגיעו למה שהגיעו. מודיע שלא בהסד כי אם
בזכות מדברים השרים. מציע שנושא זה לא יעמוד לדיון בויכוח אלא ישמש
נושא למשא ומתן.

י. הרב:

לפי הנוהג הקיים מקבלת האופוזיציה באופן

יחסי יותר הרבה זמן לדבור מאשר הקואליציה.

מכיון שהסיעות הקטנות והבודדים נהנים מהעודף שנשאר בזמן.

י. בר-יהודה:

עד עכשיו קבעו בויכוח זמן לגלגולת. מפלגתו

קבלה בויכוח האחרון לפי שיטת ההלוקה

לגולגולת בחצי שעה פחות מאשר היה צריכה לקבל כפי שהודיעו קודם.

י. הרבי:

הויכוח הוא בין סיעות קטנות וסיעות גדולות.

השאלה היא עם צריכים לזכות את הסיעות

הגדולות ביותר זמן מאשר את הסיעות הקטנות.

8. שפטל:

הפרלמנט משמש במה לדעת הקהל. היה זמן שהקומוניסטיים טענו שהם הולכים לפרלמנט רק כלבמה שממש יוכלו להשמיע את דבריהם להמונים. לדעתו, אין בזה מן היושר שדעת הקהל ההיא מסולפת כהוצאה מכך שלאופוזיציה ינתן יותר שמן כדי להביע את בקורהה, ולמשלה ינתן פחות זמן להגן על האעותיה ופעולותיה.

ה. קוק:

היה מציע הצעה יותר קצונית אבל היות וידוע לו שהצעה זו לא תקבל, אינו מציע אותה. המדובר הוא על הצעות המובאות בשם הממשלה, כלומר בשם הקואליציה, ואז בזמן הישיבה יש לממשלה זמן מסויים ובסוף יש לה זמן מסויים לחשובה. יוצא שדעת הקהל שומעת 80% בעד ו-20 אחוז נגד, בו בזמן שהחלוקה בבית הזה היא 60 אחוז בעד ו-40 אחוז נגד. היות ואין טעם להתוכח על דבר שלא יתקבל, מציע שבזמן חלוקת הזמן לויכוח יוציאו את השרים מחשבון הזמן. לדעתו לא יתכן שלמפלגות הקואליציה מצד אחד יהיו שנים עשר חברי כנסת שיש להם רשות דבור בלתי מוגבלת מפני שהם שרים ומצד שני יקבלו בעד שנים עשר חברים אלה זמן מסויים לכל חבר.

י. קוסובי:

יש לקחת בחשבון כי בדרך כלל אין השרים מופיעים כולם בבח"אחה על הבמה. בדרך כלל מדבר שר רק בשעה שהעניין נוגע לו. הקואליציה מגלה דגישות יתרה לבקורת היות והיא נמצאת במצב קשה מאד. לדעתו אפשר להגיד שהזמן הוא אמצעי להסברת העמדות ואין כל צדק בררישה זו של י. בר-יהודה. מתנגד להצעת ה. קוק. אפשר לסמוך על הבנה הדדית בין הסיעות בקשר לחלוקת הזמן. מתנגד לקביעת חוק קבוע לחלוקת הזמן, במקרה שישאר עודף זמן אפשר יהיה למסור אותו למפלגות הקטנות או למפלגות הקואליציה, אבל לא לקבוע חוק. יש לקחת בחשבון שהאופוזיציה כאן, היא אופוזיציה עד חרמה.

היו"ר י. שפרין נאמן:

מקריא את המברק הבא שנתקבל ממר סעדיה

שושני, ואח"כ התשובה עליו. "נא למסור

לכנסת בישיבתה היום כי אנחנו, באי כוח ציבור בעלי הבתים והמקרקעים בישראל, בכינוסנו הארצי היום בתל-אביב, דנו במצב שנוצר עקב הודעת שר האוצר על מסי-הרכוש החדשים שהכנסת נדרשת לאשר, היינו: מס-רכוש עירוני, מס-קליטה, מס-ביטוח, מס על ייה ערך מקרקעים. הצעות אלו נדונו גם באסיפות ובכינוסים מקומיים בערים ובמושבות וניהנו לנו הוראות להודיע לכנסת, כי בעלי הבתים והמקרקעים לא יוכלו לשאת במסים אלו, מחמת גטל המסים והארנוניות והמגביות שכבר מוטלים עליהם, בייחוד אחרי גזירה הקפאת ההכנסה משכר-דירה מזה עשר שנים. ברגע האחרון נתבשרנו בשורת-איוב נוספת - על כוונת הממשלה להפוש נכסים ולשלול מבעליהם את זכות הבעלות. מכינוס-הירום זה הננו שולחים אליכם, חברי-הכנסת, אזהרה חמורה כי במסיבות אלה לא נוכל לשאת יותר בתשלום מסים וארנוניות באיזו צורה שהיא וניאלץ להגיע לידי החלטה-יאוש של אי-שחשלום מסים כל שהם. כן לא נסגיר את רכושנו לממונים (קומיסארים בלע"ז) גם אם נישלח לבתי-פאלאט-אא-אא-אא-אא. אולם לא רק אוחנו תהרום שיטה המסים החדשה. היא מאיימת על המשק הישראלי בכללו. שיטה מסי הרכוש החדשה מכוונת להפסיק כל השקעת הון פנימי וחיצוני בנכסי דלא ניידים ובנייה בכלל וסופה להגדיל את סכנת האינפלוציה וגם להבריח הון מן הארץ בדרכים שונות. המסים החדשים הם סם-מוות למשק הישראלי. הם יביאו את המדינה לידי משבר שכמותו לא ראינו עוד וישביתו את שמחת הגאולה מכל ישראל. לכן יהא נא הדיון במסים אלה רציני והורג ממסגרת המפלגות והמעמדות, כי בנפש האומה הוא."

תשובת יו"ר הכנסת:

"הנני מאשר את קבלת מברקכם מיום ה-6 דנא. מצאנו לנכון שתוכנו יועבר לכל אותן הוועדות שתעסוקנה בבירור הפרטים של התקציב השנתי של המדינה שהוגש לכנסת. להודעה זו אני חושב לחובה להעיר משהו לנוסח פנייתכם אחת לכנסת. זכותו של כל אזרח וחלקי ציבור שונים לפנות לכנסת ולהבריה בפניות ולבקש לשומת לב לעניינים ולהביעות שונות. אולם זכות זו אינה

יכולה להיות מלווה אזהרות, איומים והגדרות גנאי. בנוסף זה אין
לפנוה לבית-המהוקקים - בית נבחר העם."

מציע לרון בענין בישיבה הבאה.

י. בר-יהודה:

מציע לקבל את השובת יו"ר הכנסת לחשומת-
לה הועדה.

י. סרלין:

מציע לקבל את הצעת י. סרלין, לקבל את
לחשומת-לב הועדה את המברק ואת הצעת בר-

י. שפרינצק:

יהודה שיש לרון על כל הענין על-מנת למנוע תקדים.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15.